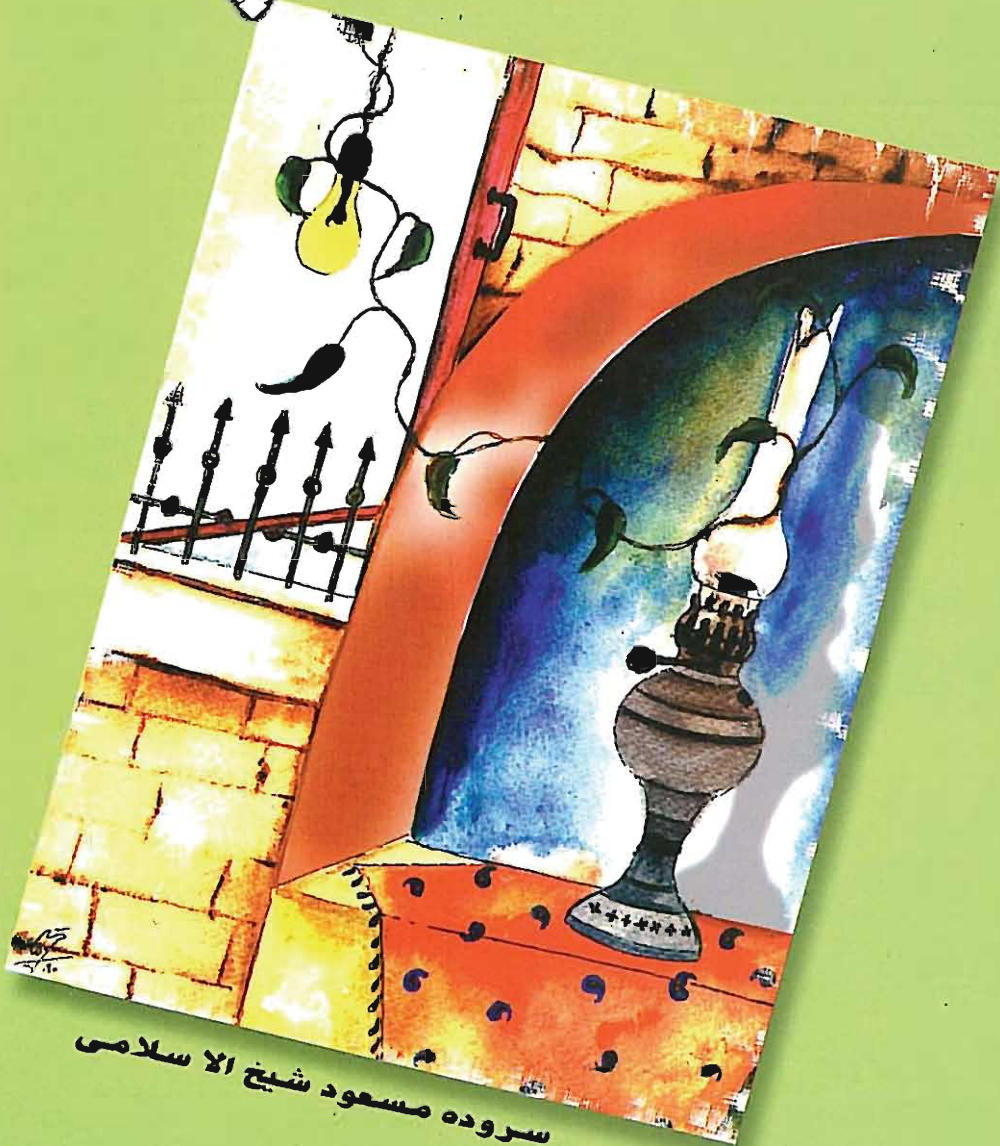

لا اكلما

سروده مسعود شيخ الاسلامي

لام و لمپا

(لامپ و لامپا)

(مجموعه شعر مازندرانی)

سروده مسعود شیخ الاسلامی

راهنمای آوایی:

a-آ

á-آ

e-إ

é- حرکتی میان «زیر» و «زبر»

á-او (کشیده)

sh-ش

gh-ق-غ

kh-خ

ch-چ

شیخ الاسلامی، مسعود

لام ولمپا (لامپ ولمپا)، مجموعه شعر

مازندرانی / مسعود شیخ الاسلامی - آمل:

نشر وارث وا، ۱۳۸۲

۸۰ ص.

ISBN:964-8029-05-9

۱. شعر فارسی - قرن ۱۴. الف. عنوان

۸۱۶۲ فا ۸

ل ۸۹۶ ش

● لام ولمپا

● مجموعه شعر مازندرانی

● سروده مسعود شیخ الاسلامی

● طرح روی جلد: ژیلّا خاکیپور

● ویرایش و آوانگاری: کیومرث خاکیپور - مجید شیخ الاسلامی

● تایپ و صفحه آرایی: پارسا - آمل - ۲۲۵۳۵۱۱

● ناشر: وارث وا

● چاپ: فیروزچاپ آمل - تلفن: ۰۱۲۱-۳۲۳۳۴۵۱

● شمارگان: ۲۰۰۰

● تاریخ انتشار: چاپ اول - بهار ۸۲

● فیلم و زینک: پیشگامان گرافیک آمل - تلفن: ۳۲۴۱۸۱۸

شابک: ۹۶۴-۸۰۲۹-۰۵-۹

قیمت: ۷۰۰ تومان

پیشگفتار

شعر محلی مازندرانی رفته رفته در حال دگرگونی است. چه در قالب، چه در محتوا. و این نیازمند نگرشی دگرگون به جهان است. نگاه نامتعارف به جهان، ویژگی هنر پیشرو است و دیربست به شعر «به مثابه یک کار» می‌نگرند از این منظر شعر کارکردی خود ارجاع می‌یابد. و «جهانِ شاعرانهٔ متن» نظرگاه آرمانی مخاطب با متن است. با این نگرش شعر با گویش مازندرانی باید وارد فضایی شود که بتواند بیرون از حوزهٔ اقتدار نسل‌های پیشین، نگاهی به جهانِ رو به رشد آینده داشته باشد و «جهان‌های تازه‌یی» را تجربه کند.

«لام و لَمپا» سرودهٔ شاعر با قریحه مازندان، مسعود شیخ‌الاسلامی، توان این را دارد که به «جهانِ تازه» پا بگذارد و پا گذاشتن به این جهان با «خطر»های حتمی مواجه است. در حوزهٔ «محتوا» همچنان که از نام مجموعه بر می‌آید، دو نگاه متفاوت به جهان است. جهانِ مدرن و جهانِ سنتی، و در این گشت و وا گشت‌بین دو جهان آنچه بر ذهن خواننده نقش می‌بندد همانا فضایی طبیعی از وضعیت جاری در جهانِ کوچکی است به نام روستا. همه چیز شکل بکر بودگی طبیعت را در خود دارد و تصاویر بیان‌کنندهٔ وضعیتی از شهرزدگی

انسانِ مدرن است. به همین جهت، گاه شعرها به نقطه‌یی از فضای
نوستالوژیک نزدیک می‌شوند.

«لام و لمپا» حدیث انسانی است که در جهانی زندگی می‌کند که از
مفاهیم اساسی انسانی تهی شده است. گاه از وضعیتِ نابسامان
جامعه می‌نالند و گاه از انسانِ نوعی که «انسانیت و مروت» را گم کرده
است. مرگ آگاهی، طبیعت گرایی درونمایهٔ مضامین شعرهای
شیخ‌الاسلامی است. نگاه طنزآمیز و طنزآلود به جهان، از دیگر
خصیصه‌های مجموعه است. او همواره در جای جای مجموعه، جهان را
از دریچه‌یی می‌نگرد که در آن تنها طبیعت پاکی روستایی، راه نجات
انسان است.

در بخش اول که در قالب نو سروده شده است، تصویر از عمده
خصیصه‌های آن است.

در این بخش گرایش به طبیعت، بیانِ تصویرگونِ اشیاء و طبیعت و
رنج ساده و بزرگیِ انسانِ ساده‌اندیشِ روستایی، با دیدی وسیع در
جلوی دید خواننده قرار می‌گیرد.

و با امید به این که بعد از این نیز شاهد مجموعه‌های دیگرِ شاعر در
ادبیات محلی مازندران باشیم، مجموعه را می‌خوانیم.

محمد صادق رئیسی

نور - ۸۱/۱۰/۵

سِفْرَةُ دِلِ بَنَه بِشْتِمِه رَفِيق.

بِرُو هِنِيش،

نِمِگِ نارَنه مِ غَم.

séfré e dél béné beshtémé rafegh.

bérú hénish,

Némég Nárné me gham.

سِفْرَةُ دِلَمِ رَا گَشُوْدِهَام رَفِیق.

بِیا بَنَشِین،

نَمِکِ گِیرِ اَندوَمِ نَخوَاهِی شُد.

لاقمه نون،

اربابِ گلی سر نیشته دِنه وَنگ،

پیاده چار ویداره.

lāghmé nún

arbábe gali sar nishté dené vang,

piyádé chárvidaré.

لقمه نان،

در گُلوی اربابِ نشسته و فریاد میزند،

چار پا دار پیاده را.

تاریگی شو.

آشغالِ پِشو.

کَبِیلِ سنگ و چو.

بامشی نَو، سگ نَو

هَچی وئِه،

اُدم جور تَلِه کِردِه.

tárigé shú.

ashghále pëshú.

kabtele sang o chú.

báméshi nave, sag nave

hachi ve é,

odéme júr tale kéréde.

شبی تاریک/ زیر و رو کردن زباله/ پرتاب سنگ و چوب/
گره نبود، سگ نیز/ هر چه بود،/ بسانِ آدمی ناله می کرد.

گدایی درِ په بچا.

میچکایی پنجرِ وَر

وَشَنی در میرنه.

gédáyi dare pe béchá.

michkáyi panjéré var,

vashni dar mirné

گدایی در پشت در از سرما می‌لرزد.

گنجشکی در کنار پنجره

از گرسنگی در حالِ جان سپردن است.

تاووتِ تن توتیا.

دل،

بِنه کَشه مَسِ خو.

távúte tan, tútiyá.

dél,

béné e kashé masse khú.

تاووت خسته تن.

دل،

در آغوشِ خا کمستِ خواب.

جَمَه شَو.

قَبْرِ سُون.

فَاتَحَه خُونَتَه مِرْدَه گُون،

بِی کَس مِرْدَه سِیَه.

jamé shú.

ghabréssún.

fataha khúnnéné mérdégún,

bi kasé mérdéese.

شَبِ جَمْعَه.

گُورِ سَتَان.

فَاتَحَه مِی خَوَانَنَد مِرْدَه گَان،

بِرَای مُرْدَه‌ای بِی کَس.

اُدمیزادِ لینگِ چمرِ انه.

خِرابه هم خِرابِ بَوْتِه سر،

بیچاره پیدکِله.

Odémizáde ling:chémér ené.

Khérábé ham khéráb bave te sar,

bicharé pidkele.

صدای پای آدمیزاد می آید.

ویرانه نیز بر سرت ویران شد،

آی جغدِ بیچاره.

دَهره،

تَز، اُماده.

وَرزِیگر فردا دارنه کایر

از هیاهو و وُنه مَشَت گَنمجار.

وَرده بیچاره سر،

چی اِنه فردا؟

dahré,

tez, omádé.

varzigar fardá dárné káyér

az hayáhú vúné masht ganémjár.

vardé e bicháre e sar,

chi ené fardá?

داس،/

تیز و اُماده/

کسانی فردا به یاری برزگر خواهند آمد/ و گندمزار از هیاهو پر خواهد

شد/ بر سرِ بلدرچین بیچاره/

چه خواهد آمد، فردا؟

اُرویِ بَشِگِس

دِریوِی کِنار.

نا ماهیگیر،

نا لودکای نِشون.

orúyi bëshgés

déryúye kénár.

Ná máhigir,

Na lúdkáye nëshún.

پارویی شکسته

در کنار ساحلِ دریا.

نه از ماهیگیر،

و نه از قایق نشانی.

واا وارِش.

وَشْنا وِرْگِ زیز.

چَیوَنی تَنا.

وَنگِ بی جواب.

vá o várész.

vashná véрге ziz.

cappúni taná.

vange bijéváb.

باد و باران.

زوزه گرگِ گرسنه.

چوپانی تنها.

فریادی بی پاسخ.

نا هیمه کر

نا لینگِ رَج

نا کِلَه اوی چمر

نا هیچ داری اُشینا.

تَنّا اُسر گردون،

جنگلِ مییون.

Ná hemékar

Ná lingé raj

Ná kele e oúye, chémér

Ná lich dári oshéná

taná o sargérdún

jangéle miún.

نه هیزم شکنی / نه رد پایی / نه صدای جویباری / نه هیچ درختی آشنا /

تنها و سرگردان، /

در میانِ جنگل.

وَرگ چشه ناچِیَوَن فَنرسو

گومه وَره،

سرنده وَنگِ واره.

vérge chéshé Ná chappúne fénar sú

gúmé varé,

sar nade vangé vá ré.

چشمانِ گرگ است این، نه سوسوی فانوسِ چوپان.

آی بَره گمشده،

فریاد مکن.

لَیْه وایِ موری و
 گُذَبایِ چشِ اَسری،
 اِتی اَته ماره شیر بَخرد.

Laléváye múri o
gad babáye chéshe asri,
éti até máre shir bakhérd.

زاری نی و
 اشکِ چشمِ پدرِ بزرگ،
 گویی شیر خورده از یک مادرند.

پیرِ اسبیِ تنّا

جادهٔ وَر،

شیه جانِ کَنّیَنِ غِرِصه ره چَرَنه.

piré asbi taná

jáde e var,

she ján kanniyéne ghérsé ré charné.

اسبیِ پیر و تنّا

در کنارِ جاده،

اندوهِ رنج‌هایش را می‌چَرَد.

لا کی بلبِل

چلی گلِ پَرهٔ سر،

با آتِه چکّه عاشقی خونّه.

Láki bélbél

jéli géle pare e sar,

bá até chakké áshégghi khúnné.

بلبلِ پلاستیکی

بر شاخهٔ گلِ پارچه‌ای،

با کف زدنِ عاشقی می‌خواند.

پرِ تَتی دَاره مییون

خِشِگِ دَاره،

غریب

pér tėti dāre miyún

khéshgé dáré,

gharib.

در میان درختانِ پر شکوفه

درخت خشک،

غریب است.

پِشت قِنچ و

تن خالی هَسیکا.

پیر، بِشگس،

غم بَره!

شِه یی مَشتی؟!

pésht ghénj o,

tan kháli hasiká.

pir, bëshgés,

gham bazé!

shyi mashti?!

خمیده قامت و / استخوانی. / پیر، شکسته، / غمزده! /

خودتی مشدی؟!

داره سر کِلاچِ قار قار

دیفارِ په همساده گونِ پچ پچ:

«گوره بَورده قرصه خواه.»

پری،

کَوم بوم سر کَمِلِ چِرکِنَه.

کَوپه نیشته وَچی یی و

اَسری شَنَه.

dáre sar kéláje ghár ghár

difáre pe hamsádégúne péch péch:

((gú ré bavérdé gharzékhá))

peri, kélúme búm sar kamélé jer kénne.

kadé pe nishté vachéyi o

asri shanné.

قار قار کلاغ بر درخت / پچ پچ همسایگان در پشت دیوار /

گاورا طلبکار با خود برد / پدری، / از بام اصطبل دسته‌های

کاهرا بر زمین می‌افکند / کودکی تکیه به دیوار داده و /

اشک می‌ریزد.

شِمِتون دَسَشْتِرِ وَاللهِ اَمَا.

جَمِه شوئِه،

اُی جَمِیعِ مِرْدِه گون.

shemetúh dasseshtér valláh amá.

jamé shúé,

oy jamiye merdégún.

از شما محتاجتر به خدا قسم مائیم.

شِبِ جمعه است،

اُی جَمِیعِ اموات.

پنجرِ په،

سرگ کشینه مِ تنایی ره پنه،

آته ماچکول.

panjéré pe,

sarég kashéné me tanáyi ré pené,

até máchkúl.

از پنجره،

سر کمی کشد و تنهایی مرا می‌پاید،

مارمولکی.

اوجي رز رز وُلگ.

لِسِگِ تَن تَن سو.

شُوا تَم تَم وارِش.

Oújie reze rezé valg.

lesége tan tané sú.

shú o nam name várésh.

برگهای ریز پونه.

خزیدن حلزون.

شب و تَم تَم باران.

پیرزنا اُپِنِماز،

هر دِتا قِنجِ کمر.

پیرزنا اُپِنِماز

ساده،

مَثَلِ بَیشتِواش.

pir zaná o penémáz,

har dētá ghénjé kamér.

pir zaná o penémáz

sádé,

mésle bishtévásh.

پیرزن و غروب،

هر دو خمیده پشت.

پیرزن و غروب

ساده،

چونان بَیشتِواش.

لَمپای سو.

هِمِه پِشتِه اُماشِه بِخاری پِه.

تَشِ هور هور.

وچِه یی خَوِله خَنَه.

lampáye sú.

hemé péshté o máshé békháriye pe.

tashe húr húr.

vachéyi khú délé khanné.

سوسوی لامپا.

پِشتِه هیزم و انبُرِ دغال در کنار بخاری.

گُر گُر آتش.

کودکی در خواب می‌خندد.

وَرَفِ چَش گیرائه،

اُهای سبزِ کاج.

إسْفَنجِه دی هَکِن چَش نووی.

varfe chésh giráé,

oháy sbzé káj.

ésfanjé di hakén chésh navúyi.

برف چشَم تنگ است،

آی کاج سبز.

إسپند بسوزان از شرِ چشَم زخمش.

چیه نیشته هَلِی پَرْد سر؟

تَتِیْئِه،

یا اِسبِه پاپلیئِه؟

chiyé nishté haliye pare e sar?

tétiyé,

yá ésbe pápéliyé?

چیست که نشسته بر شاخه درخت آلوده؟

شکوفه است،

یا پروانه سپید؟

سبزِ بِنَجِه پِه.

وَ گُونِ خُونَش.

میرابِ کِلِه پِه.

راهِ کِلِ مَسّ خو.

ماه دَ کَتِ شو.

sabzé binje be.

vagúne khúnésh.

miráb kelé pe.

ráh kel masse khú.

máh dakété shú.

بوی شالی نارس / آواز غوکان / میراب کنار جویبار /

جاده باریک مسّت خواب / شبی مهتابی.

چکاو،

سیکایی بی پَرِ بال.

او وِنه اُسِمون.

chékáv,

sikáyi bi par é bál.

oú véne osémún.

اردک ماهی،

اردکی بی پر و بال.

آب آسمانش.

اَبَنُون،

اوي زندون.

وِنِه زندونبون،

ميراب.

obannún,

oúye zendún.

véne zendúnbún.

miráb.

آبَنَدان،

زندان آب است.

زندانبانش،

ميراب.

پیده لمپای سو، هر شو
 وَنْگِ وَا زَنّه، اُی مَرِین،
 تپّه سرِ گلی خِنّه دله هم
 زینّه ایمی دره.

pidé lampáye sú, har shú,
 vangé vá zanné: oy mardén,
 tappé sare géli khéne e délé ham
 zinné odémi daré.

سو سوی لامپایی کهنه، هر شب
 فریاد می‌زند: آی مردم
 در خانه گلی بالای تپّه نیز،
 آدم زنده‌ای هست.

کلی بوردنه فرما
 کوگون یاد شونه،
 ماقع خریدن.

kéli búrdéne farmá
 kérgúne yád shúné,
 mágh e khérdén.

بفرمای هنگام لانه رفتن،
 از یاد مرغان می رود،
 وقت دانه بر چیدن.

کِن،

آته ألوگ بزو

دمرده.

داره بیچاره چی زار زار بمرده.

kélen,

atté alúg bazú

damérdé.

dáre bicharé chi zár zár bamérdé.

خا کستر،

لحظه‌ای شعله‌ور شد

و آنگاه خاموش گردید.

درخت بیچاره چه سخت جان سپرد.

گِردِ وایِ جورِ آتَه پیرِ وِرگ،
 چَن وقتَه گِردِنه رَمه گِرد.
 چَن وقتَه بیچاره چَیونِ چَش،
 نَزوئه آتَه پروگ.

gérdéváye júr atté piré vérg,
chan vaghté gérdéné rame e gérd.
chan vaghté bicharé chappúne chésh,
nazúé atté pérúg.

گرگِ پیری چون گرد باد،
 مدتی است که به گردِ رَمه می‌گردد.
 مدتی است که چوپانِ بیچاره،
 چشم بر هم ننهاد.

چینکا نارنه شه فردای خَور

وَگَنا،

دونه ماسیه ونه قَلتینگ سر.

chinéká nárné she fardáye khavér

vagená

dúné másiye véne ghalting sar.

جوجه از فردای خود خبری ندارد

وگرنه،

دانه در حلقومش گیر می‌کرد.

تنگوشتنه سِیو سِیو لَم سِر

بِنه رِ وا زووِ هَلِی پَره

خویشِ تِسکا کِه پته جنْگِل

یاد دَره؟

tangúshténé sio sio lame sar

béne ré vá zúve halie paré

khúnéshe téská kelé peté jangél

yád daré?

تمشک رسیده و سیاه بر خار بوته

(چون باد بزنی) زمین را باد می‌زد شاخه درخت آلوده

آواز جویبارِ توسکا در جنگل می‌پیچید

یادت هست؟

تلی سر نمییج، حِفَه.

بَپِیسی وَلُگُ دوتی چَنه قُوت دِنه جَنگِلَه؟

بَمِرِدِ داره هَسِیکائِه خِشکِ چو، نَا هِمه.

اَر مَاتورِ بَدبَخْتِ کَلِی بَیْتِه، چَنه بُوئه؟

talie sar namij, hefé

bapissé valg dúnni channe ghévét dené jangélé?

bamérdé dāre ḥasikāé khéshgé chú, ná hemé

arré mātúre badbakhte gali bayté, channe bue?

به روی خار پای مگذار، حیف است.

برگهای پوشیده میدانی که چه نیرو بخش است برای جنگل؟

استخوانِ درخت مرده است چوپِ خشک، نه هیزم.

کلویاره موتوریِ بدبخت گرفت، چقدر بگوید؟

پده آنتر نا بابا،

انٲٲرنٲٲ.

مردین وړ م کلاس چر نیار.

pedé antér ná babá,

antérnet.

mardéne var me kélásé jer niár.

آنتر لوچ نه پدر،

اینٲرنٲٲ.

نزد مردم کلاسم را پایین نیاور.

دیفار اگه تِه دِمه گیرنه،
 ویلا اگه سر پهی نورنه،
 دریوی وچه، غِر صه چه خرنی؟
 کَلّا گه صداره إلنه بَر سه تِه گوشت.

difár age te damé girné,
vilá age sar peyi navérné,
déryúye vaché, ghérsé che khérni?
kélláge sédá ré eléné barése te gúsh.

دیوار، اگر مانع رفتنت می شود.
 ویلا اگر مانع دیدنت می شود،
 فرزند دریا، غصه چرا؟
 هنوز می گذارند صدای امواج دریا به گوشت برسد.

بی سِکِ سویِ مله،

خَوَرِ دِنه که بوردِنه قدیمیا.

مَحَبَّت و صِفای اُهنی مِوارِگ.

bi séké súyi e malé,

khavér dené ke búrdéné ghadimiyá.

méhabét o séfáye ohéni mévárég.

سوت و کوری محله،

از رفتنِ مردم قدیم حکایت می‌کند.

محبت و صفای آهنی بر شما مبارک باد.

خدا بیامرزه ته جان پره.

خار مردی و،

ساده و ایگرنگ.

تو اما،

امروزه سرده دوره په بوردی.

khédá biyámérze te jáné peré

khár mardî ve,

sádé ve o yagrang.

tú amamá,

amrúze sardé dúré e pe búrdi.

خدا بیامرزد پدر ناز نیت را.

مرد خوبی بود،

ساده و یکرنگ.

تو اما،

به این روزگار سرد مانند شدی.

لام،

لَمپارَه بَخِنِئَسَه

بَتَرگَسَه.

lám,

lamparé bakhénéssé

batérgéssé.

لامپ،

به چراغ لامپا خندید

ترکید.

«نِماشون و صَرام وَنگ و وَنگه چارویدار در شونه صدای زنگه» (۱)

دیگه صَرا

اگه صَدا نِماشون هم بیّه بوره،

نیّنه چارویدار اسب زَنگِلَه زنگ.

گلی دله وِنه که بَمیره وَنگ.

digé sará

age sadá némáshún ham biye búre,

niyené chárvidáre asbe zangélé e zang.

galiye délé vené ke bamire vang.

دیگر در صحرا / اگر صداها غروب سپری شود، / به گوش نخواهد رسید

صدای زنگوله اسب چارپاداری / زین پس باید فریادت در گلو بمیرد.

۱- غروب است و طنین فریادم در صحرا پیچیده است / چارپادار در گذر است،
صدای زنگوله اسبانش به گوش می‌رسد.

م دل تنگه

دلَم تنگ است

چلیکمار کا

بازی چلیکمار

چو یِ سرِ رَسینِ دَوَسَن و

طناب بر چوبی بستن و

اسبِ خیالی ره بِتاجین

تاختن اسبِ خیالی

هَلی زِلْکا پله دَکُودن و

آلوجهای ریزو سبز را در بغل ریختن و

کله لو هِنیشْتِن

در کنار جویبار نشستن

با کله باغِ دِلِه جا بَخَرْدِن و

در باغ باقلا پنهان شدن و

دَادِ شِه مَارِه در بیارین:

فریاد مادر:

«کجه دَری وَچِه؟ دِر بَو مدرسه،

د کجایی بچه؟ مدرسه ات دیر شد.

پرو، تا گَزنا نیتِمه نِمومه»

بیا، تا باگز نه به سراغت نیامدم»

آق مَلَم

آقا معلم

اناره شیش

ترکه انار

چوپانِ دروغگو

چوپانِ دروغگو

مدرسه اَمِ دِلِ گَته غِرِصه وِ دائِم.

کِی بَتونِسَه بَپرِسه،

کِدِیم چَپُونِ بیچاره

دِرِ دِرو وَتَگِ وَا کِرِده:

کِکِ کِکِگ، بِمُو وَرِگ؟

آقِ مَلَم، وِسَه که دِرو بوئَه

چون مامِلِۀ نون وِ

اَما هم تَرِیسِ اِنار شِیش،

پِری کِرِیمِی هَچی اَمِ گوش اِمو.

زِ مِیسون وَرِقِ روز

چکمه دَپوشِیَن وِ تاخَت وِ تاج

تله بِشِیَن

میچکا اُتِیکای زِریگ زِریگ.

کَیَل تَش هِدائِن وِ

تَش سر بَپرِسن وِ

اَلِه وَا لَیِه وَا بَخوِیَسَن

چار شَمَه سوری،

آخ که چَنِه خار وِ.

مدرسه غمی ستِگین بر دِلِ ما بود.

چه کسی جرات داشت که بپرسد،

کدام چوپان بیچاره

به دروغ فریاد می زد:

کمک کمک، گرگ آمد؟

آقا معلم، می بایستی که دروغ می گشت

چرا که مسأله نان در میان بود

و ما نیز از بیم ترکه اُتار

تکرار می کردیم هر آنچه که به گوش می آمد.

روزهای برفی زمستان

چکمه پوشیدن و دویدن

تله گداردن

جیغ و ویغ گنجشک و توکا.

آتش زدن کاه و

از روی آن پریدن

و شعرهای ناموزون خواندن

چهارشنبه سوری،

آه که چه لذت بخش می بود.

پِرِ خُدا بیامِرِز

نوجمه هر ماقع خواسه آمِسه هَیرِده،

اُمِ جا گِیته و پیمون،

که خار وَجه و وُئیم و

دَرسه بَخونیم خار خار

اَما، اَما،

وَمی بدقول و شیطونی و اَمِکار.

کِچه بورده هان روزا؟

کوونه جانِ پِر و مار؟

پِر و اُی جانِ مار،

تِه وَنگِ وایِ سه مِ دل تنگه

پِر و اُی جانِ پِر،

تِه مهرِ وُ نیایِ سه مِ دل تنگه

پِر و اُی روزگارِ خَش

که بوردی بی خِدا حافظ،

تِه هان روزایِ سه

تنگه مِ دل، تنگه.

پدرِ خدا بیامرز

هر وقت که می خواست جامه نو بر ایمان بخرد،

از ما قول می گرفت،

که بچه خوبی باشیم و

خوب درس بخوانیم.

ولیکن ما،

بدقول می بودیم و شیطننت رار هانمی کردیم.

کجاست آن روزهای خوب؟

کجایند آن پدر و مادرِ نازنین؟

برگرد مادر جان،

که برای طنین صدایت دلم تنگ است

برگرد پدر جان،

که برای مهربانیهایت دلم تنگ است

برگرد آی روزگارِ خوش

که رفتی بی وداع،

برای آن روزهای شیرینت

دلم تنگ است، دلم تنگ است.

تو بِلنِ اِسپیارِی مِی کِچیلَه
 قوی پنجه پلنگی مِی مِجیلَه
 مِنیکه نارمه تِه نَترینگِ طاقت،
 مِ بَکُشتِنِ اِسا چه با گِلیلَه؟

tú bélén éspiári mén kéchilé
 ghavi panjé pélangi mén méjilé
 ménike nármé te nátringe tághét,
 me bakúshtén ésá che bá gélilé?

تو سپیدارِ بلندی و من چوبی خُرد
 پلنگِ قوی پنجه‌ای و من موری
 منیکه تابِ تلنگرت را ندارم،
 کشتن من دیگر چرا با گلوله؟

هوا گرم و بِنه تِرگ تِرگه
 خوئش دَنییه اِنگار دارو که
 کِه یی که پره اوی زَلال و،
 محل بِم بوره شال و سگه

hévá garm o béné térag téragé
khúnésh daniyé engár dárvagé
keléyi ke pére oúye zélál ve,
mahale bemé búre shál o sagé.

هوا گرم است و زمین تِرک خورده
 هوای خواندن ندارد گویی، قورباغه درختی
 جویباری که پر می بود از آب زلال،
 محل آمد و شدِ شغالان و سگان شده است.

کِگ بخوای، هیچکس در نیَّنه
 چا دَکھی تِه بالاسر نیَّنه
 ماقع تنگ ووئی تک و تنّا
 تِه ساینه هم دیگه تِه وَر نیَّنه

kémég békháy, hichkas dar niyené
 chá dakéfi te bálásar niyené
 mághe e tang vúni tak o taná
 te sáyné ham digé te var niyené

کمک‌بطلبی کسی به یاریت نخواهد آمد
 در چاه اگر ییفتی کسی بر سرت نخواهد آمد
 هنگام تنگدستی و گرفتاری تنها خواهی ماند
 حتی سایه‌ات نیز دیگر به کنارت نخواهد آمد

وَجِه نِشْنُونَه شِه پَرِه کَلومَه
 هَمسَادَه نَانَّه هَمسَادَه نَوْمَه
 بَمیرِیم قَدَمی نَیرِنَه بی مَز
 چی بوئِم آی؟ بِنَالِم مِین کِدومَه؟

vaché neshnúné she pere kalúmé
 hamsádé nánne hamsádé e númé
 bamirim ghadémi nayréné bi méz
 chi búém ay? bénálém mén kédúmé?

فرزند گوش به حرف پدر نمی دهد.
 همسایه نام همسایه اش را نمی داند
 در بدترین شرایط کسی به یاریت نمی آید.
 چه بگویم؟ و از کدامین درد شکوه کنم؟

ماشه اُمرسی لَو اُکله کو؟

گلی خنه اُپیلگ و لَمه کو؟

گُذشت و رحم و انصاف و مِرَوَت،

جانِ مشتی، هَنان که بو تِمه کو؟

máshé o mérsi lave o kalé kú?

géli khéné o pilég o lamé kú?

gézasht o rahm o enşáf o mérévvét,

jáné mashti, hanán ke bútéme kú?

انبر زغال و دیگِ مسی و اجاقِ سنتی کو؟

خانهٔ گلی و کوزه و زیراندازِ نمدی کو؟

گذشت و رحم و انصاف و مِرَوَت،

مَشدی جان، اینها که نامِ برده‌ام کو؟

مَحَبَّت و بَفا دَرَد؟ نَا وَاللَّهِ
 صِفاي قَدِيمَا دَرَد؟ نَا وَاللَّهِ
 وَنَگِ وارَه چَوابی و قَدِيمَا
 چَوَابِ وَنَگِ إِسَادَرَد؟ نَا وَاللَّهِ

méhabét o bэфá daré? ná valláh

sэфáye ghadimá daré? ná valláh

vangé vá ré jévábi ve ghadimá

jèvábe vang ésá daré? Ná valláh

محبت و وفا در بین ما هست؟ نه به خدا
 آن صفای قدیم هنوز باقی است؟ نه به خدا
 بانگ و فریاد را پاسخی می‌بود
 فریاد را پاسخی هست امروز؟ نه به خدا

إسبِه گل کَشیمی دیفاره، یاد دارنی؟

جَر سر خِنِه اُنْفاره یاد دارنی؟

فامیل و اُشِنَا داشتیمی بِم بور

گَلی به گَلی طالِباره یاد دارنی؟

ésbe gél kashimi difaré, yád dárni?

jaré sar khéné o néfáre yád dárni?

fámil o oshéná dáshtémi bemé búr

gali bé gali tálébá re yád dárni?

گِلِ سپید می کشیدیم به دیوار، یادت هست؟

خانه با سقف پوشالی و نِفار را به خاطر داری؟

میان اقوام و آشنایان آمد و شدی بود

نای به نای طالبا را به خاطر داری؟

تَنِير و گرمِ نون و ننه حوّا

همساده گونِ سهمِه اِشْتِه سِوا

مَحَبَّتِ دَوِ اُرحم و مِرَوّت

اَرِه وَ الله، چَنه خار وِ قديمَا

tanir o garmé nún o nané havvá

hamsádégúne sahmé eshté sevá

méhabét dave o rahm o mérévvét

aré valláh, chane khár ve ghadimá

تنوری بود و نانِ گرمی و ننه حوایی

سهمِ همسایگان را جدا می گذاشت

محبت بود و رحم و مروّت

چه روزگار خوبی بود دورانِ قدیم.

دُنیا هَتی نَوِ تا مِرِه یاده،
 که هیچکس نِرِسِه اُدمِ داده
 عَجِب دوره زَمونِه دَگِرِسِه!
 بازارِ مَهر و مَحَبَّت کساده

dénýá hati nave tá méré yádé
 ke hichkas narese odéme dádé
 ajéb dúré zamúné dagéréssé
 bázáre mehr o méhabét késádé

دُنیا اینگونه نیود تا آنجا که به خاطر دارم
 که کسی به فریاد کسی نرسد
 عجب دوره و زمانه دگرگون شده است!
 بازار مهر و محبت کساد است

چشمهٔ بچا بچا او نیّه جف؟
 محلی نونِ داغ بو نیّه جف؟
 دهاته ول کنی شهری بووویی؟
 هوای سالم و خشیبو نیّه جف؟

chshmée béchá béchá ou niyé hef?

mahli núne daghe bú niyé hef?

deháté vel kény shahri bavúyi?

héváye sálem o khéshbú niyé hef?

آب سرد و گوارای چشمه حیف نیست آیا؟
 بوی نان داغ محلی حیف نیست آیا؟
 دهات را می‌کنی تا عنوان شهری به خود بگیری؟
 هوای سالم و خوشبوی زادگاهت حیف نیست آیا؟

تِه دل نَوُونِه دشت و گل سِه تنگ؟

چشمه اُکله اُجنگل سِه تنگ؟

مَلِه سِه نَینه تِه دل؟ یا نَوُونِه،

تِه دل مَرَدِنِ سادِه دل سِه تنگ؟

te dél navúné dasht o géle se tang?

chéshmé o kelé o jangéle se tang?

male se nayné te dél? yá navúné,

te dél mardéne sádé déle se tang?

دلت برای دشت و گل تنگ نمی‌شود؟

برای چشمه و جویبار و جنگل؟

بیاد روستایت دلت نمی‌گیرد؟ و یا،

برای همولایتی‌های ساده و مهربانت تنگ نمی‌گردد؟

کی پرسنه فقیر درده؟ هیچکس

یا ونه روزگاره سرده؟ هیچکس

سیراغ و کی گیرنه؟ یا کی زنّه،

درِ خِنهٔ فقیر مرده؟ هیچکس

ki perséné faghire dardé? hichkas

yá véne rúzégáre sardé? hichkas

sérághe ve ki kirné? yá ki zanné,

dare khéné e faghir mardé? hichkas

چه کسی می پرسد از دردِ فقیر؟ هیچکس

و یا از روزگارِ سرده؟ هیچکس

چه کسی سراغ از او می گیرد؟ و یا می گوید،

درِ خانهٔ مردِ فقیر را؟ هیچکس

تو آي چيسه؟! تويي كه بَكشي درد
وئه از وِشنايي ته ديم رنگ زرد
بوي پولدار نِشيني اماره؟
هتي روز وونه ملوم، مرد و نامرد

tú ay chise?! túyi ke bakéshi dard
veé az vashnáyi te dime rang zard
bavi púldár neshéni amaré?
hati rúz vúné malúm, mard o námard

تو ديگر چرا؟! تويي كه خود رنج ها بردي
و طعم تلخ فقر و گرسنگي را چشيدی.
چون به ثروت رسيدی به ما بي اعتنايي؟
در چنين واقعي مرد و نامرد مشخص مي شود.

أما تيسا په لينگمی اُ بیچاره
 تره حق ږمی که نِشی اماره
 فقیر جا هنیشی گیرنه ته دل
 عجب نیّه که تا چنه سواره

amá tisápe lingmi o bicharé
 téré hagh demi ke neshi amaré
 faghire já hénishi girné te dél
 ajéb niyé ke tájéné sévaré

ما پا برهنه ايم و فقير و بيچاره
 حق داری که نسبت به ما بی اعتنایی
 با فقیر اگر بنشیني دلت می گیرد
 جای تعجب نیست که سواره بی اعتنا می تازد.

آمِ زندگی ره هم سو کَفِنه

آماره هم رنگِ رو کَفِنه

فلگ ره چی بدی؟ حِصِله هَکِن

آمِ خَشِکِ کِلِه هم او کَفِنه

ame zéndégi ré ham sú kaféné

amá ré ham rangé rú kaféné

falég ré chi badi? hésélé hakén

ame khéshgé kelé ham ou kaféné

به زندگی ما نیز نور امید خواهد تابید

چهرهٔ ما نیز رنگِ نشاط خواهد گرفت

فلک را چه دیدی؟ صیوری کن

جویبار خَشِکِ ما نیز روزی پرآب خواهد شد.

آما اُدمی نامّه چه هَتیمی،
 که تا دَرمی فکرِ هم دَنیمی؟
 بَمَرِدِ په چی حاصل بِرمه زاری؟
 مگه دَسِشِیه چَن تیم اُسَریمی؟

amá odémi námmé che hatimi,
 ke tá darémi fekre ham danimi?
 bamérdé pe chi hásél bérme zári?
 mage dasseshe chan tim asrimi?

ما آدمی، نمی دانم چرا اینگونه ایم،
 که تا زنده ایم به فکر هم نیستیم؟
 پس از مرگ چه سود گریه و زاری؟
 مگر محتاجِ چند قطره اشکیم؟

تا دَره، غِرِصه اُغم دارنه اُدم
 اره! غم دارنه تا دَم دارنه اُدم
 اگه ناره! بدون از اَدِمِیَّت،
 خِلاصه آته چی کم دارنه اُدم

tá daré ghérsé o gham dárné odém
aré! gham dárné tá dam dárné odém
age náre bédún az odémiyét,
khélásé até chi kam dárné odém

آدمی تا زنده است، غم نیز با اوست
 آری، غم تا آخرین دم با اوست
 آنکه نه غمی دارد و نه اندوهی بدان که از آدمیَّت،
 مطمئناً چیزی کم دارد.

« گلیله‌وا - شماره ۵۳ - ص ۱۷ »

معین الدین با حُجب و حیا کو؟

میرزا علی آقای باصفا کو؟

غیرصه به ره دِنی حوضِ آخوند^(۱)

شیخ علی اوسط اُون مردِ خدا کو؟

moineddine bá héjb o hayá ku?

mirzá ali ágháye bá séfá ku?

ghérse e be re deni húze ákhúnd

sheykh ali óusat óún marde khédá kú?

معین الدین با حُجب حیا کو؟

کجاست میرزا علی آقای باصفا؟

به غمکدهای مبدل شدی حوضِ آخوند

شیخ علی اوسط آن مردِ خدا کو؟

به نَفِ تو اگه گِردنه دِنیا
 نِیه عمو سِرِ گِردنه دِنیا
 نَکِن گِردِن کِلَفَتی ضعیفونه
 اِشکِنه ظالِمِ گِردنه، دِنیا

be nafe tú age gérdéné dényá
 niyé amú sare gardané dényá
 nakén gérdén kéléfti zaifúné
 éshkéné záléme gérdéné, dényá

به کامِ تو اگرمی گردد چرخِ روزگار
 سِرِ گِردنه مِپندار دِنیا را، آی عمو
 ظلم و ستم بر ضعیفان مکن،
 که می شکند دِنیا، گردنِ ظالمان را

نَصِيَّتْ نَكْنِيْن وَشْنَا بَتِيْمَه
 كه سِر نَكْنِه وَشْنَايِ بَتِيْمَه
 بَتِيْم كه خَالِي وُوْ گُوش وُوْنَه سَنگِيْن
 هَانچِي كه اِشْتُونَه قِرَام قِرِيْمَه

nasiyét nakénin vashná bétimé
ke ser nakéné vashnáye bétimé
bétim ke kháli vú gúsh vúné sangin
hánchi ke éshnúné ghérám ghérimé

نصیحت بر آدم گرسنه نکنید
 كه (نصیحت) سیر نمی‌کند شکم گرسنه را
 گرسنگی، گوش را کر می‌کند
 و تنها صدایی که با گوش آشناست، قار و قیر شکم است.

تا حمّال دَره مِفخوار چه دَنیوؤ؟

ساده که دَره مَکّار چه دَنیوؤ؟

تا ماقعی که دَره سرتَب خوار،

ظالمِ بی پر و مار چه دَنیوؤ؟

tá hammál daré méfkhár che danivú?

sádé ke daré makkár che danivú?

tá mágheyi ke daré sar tab khár,

záléme bi per o már che danivú?

تا حمّال یافت می‌شود مفتخور نیز هست

تا ساده‌لوح وجود دارد مَکّار و حيله گرنيز.

تا زمانی که تو سری خوری یافت می‌شود،

ظالمِ بی‌پدر و مادر نیز خواهد بود.

پلنگ، شالِ جا همنشین نَوُونَه
 تَفَنگ، یارِ خِنه‌نشین نَوُونَه
 مِسلمون اگه‌وَشنائی بَمیره،
 دَسِش اَدِم بی‌دین نَوُونَه

pélang, shále já hamnéshn navúné
 téfang, yáre khéné néshin navúné
 mésalmún age vashnáyi bamire,
 daseshe odéme bi din navúné

پلنگ همنشین شغال نمی‌گردد.
 تفنگ، یارِ خانه‌نشین نمی‌شود
 مسلمان حتی اگر از گرسنگی در حال مرگ باشد،
 دست نیاز به سوی بی‌دینان دراز نخواهد کرد.

تو که گلی خنه دله نیشتی
 ته خنه روشنه لمپای پشستی
 ته سفره سر تيسانون جلاله
 سگ گوشته که مفخوار خرنه، مشتی

tú ke géli khéne e délé nishti
 te khéné rúshéné lampáye péshti
 te séfré sare tisá nún hélálé
 sage gúshté ke méfkhár khérné mashti

تویی که خانهات گلی،
 و روشنای خانهات لامپایی است
 نان خالی سر سفرهات حلال است
 گوشت سگ است آنچه که مفتخور به دهن می نهد، مشدی.

نِماشون و ایش خویش و گه
 اَبَنُون سیکا مرغه مگ مگه
 نِفَارِین نیشته مَشْتی تِن خَسّه
 مَلْهُم مَالِنه شِه لینگِ تِرگه

némáshún o oyesh khúnéshe vagé
 obannún siká mérghe mag magé
 néfár bèn nishté mashti tane khassé
 malham máléné she linge téragé

غروب است و شالیزار و آوازِ غوکان
 در آبگیر اردک صحرایی می‌خواند
 در نفار نشسته مشدی با تنی خسته
 مرهم می‌نهد بر ترک پای خویش

یَواش یَواش تا ریگ در ووُنه هِوا

لَمپا ره سو هَکِن بِل طاقِ بَلا

بِنِماز و ماقِعِ نِماز

نِمازه که رَسِنه دادِ اَمّا

yévásh yévásh táríg dar vúné hévâ

lampâré sú hakén bel tághe bálâ

penémáz o mághe e némázé

némázé ke raséné dáde amâ

آرام آرام هوارو به تاریکی می‌رود

لامپا را روشن کن و به روی طاقچه بگذار

غروب است و هنگام نماز مغرب

نماز است که به فریاد ما خواهد رسید.

میون وِشه کینه وَنگِ وائه؟

کیه که گوم یو؟ کینه صدائه؟

بوریم مَرِدِن به دای وِ برسیم،

که اگه دِر بَوُو وِرگِ غِذائِه

miyúne veshé kéne vangé váé?

kiyé ke gúm have? kéné sédáé?

búrim mardén bé dáde ve barésim,

ke age der bavú vérgé ghézáé

در بیشه زار بانگ و فریاد کیست؟

کیست که گم شده؟ این صدای کیست؟

برویم ای مردم از پی یاریش،

که اگر دیر گردد طعمه گرگ خواهد شد.

میوا تارِیگ و زَنّه و اُوارِش
 بِلِن کوهِ سر پلَنگِ نالَش
 کیمه دِلّه فَنرِ سو دَمردّه
 دلشوره دَکته بیچاره گالَش

hévá tárig o zanné vá o várésh
béléné kú e sar pélange nálésh
kime délé fénare sú damérdé
dél shúre dakéte bicharé gálésh

شب و طوفان و بارش باران.
 از بلندای کوه ناله پلنگ به گوش می آید.
 فانوس درون کلبه خاموش شده است
 و گالش بیچاره در اضطراب.

جالال زاده جلال بخرده نونی

که آنّه با حیا اُکم زوونی

چی زار زار ایشینه اُفتاب تره یار

سرِ بالا نیارنی که بدونی

hélál zádé hélál bakhérdé núni

ke anne bá hayá o kam zévúni

chi zár zár eshéné oftáb téré yár

saré bálá niyárni ke bédúni

جالال زاده‌ای و نانِ جلال خورده،

که تا این حد با حجب و حیایی و کم حرف

چه با حسرت نگاهت می‌کند آفتاب، ای یار

سرت را بلند نمی‌کنی تا باخبر شوی.

مِ گَلِی خِنَه در تِسه وائِه

بَفرمین اگِه لایقِ شِیمائِه

بِرو بَوین تِسه جانِ دِمِه یا نا،

اگِه فقیرِم و مِ دَس کِتائِه

me géli khéné e dar tese váé

baférmin age láyeghe shémáé

bérú bavin tese ján demé yá ná,

ag faghirémo me das kétáé

دربِ خانَه گَلِی ام به رویت باز است

بفرما، اگِر لایق می‌دانی.

بیا و مهمانوازیَم را ببین

اگرچه فقیر و تهیدستم

مال و مَنال نارِم صِفا که دارمه
 دلِ ساده اُبی ریا که دارمه
 کجِه شونی؟ دَوُوش، چاشتِ سِه آمروز،
 آته لاقمه تیسّا پِلا که دارمه

mál o ménál nárem séfá ke dárme
 déle sádé o bi riya ke dárme
 kéjé shúni? davúsh, cháshtese amrúz,
 até lághmé tisá pélá ke dárme

مال و منالی اگر نیست صدق و صفایم هست
 دلی ساده و بی‌ریایم که هست
 کجا؟ بمان، لااقل برای ناهار،
 لقمه‌ای پلوئی خالی در خانه‌ام پیدا می‌شود.

بُمویی؟ پس چه آنّه دیر بُمویی؟

إسا که مَن بَومه پیر بُمویی؟

مییون مَن و آجل گیر و داره

تو هم مییون هیر و بیر بُمویی؟

bemúyi? pas che anne dir bemúyi?

ésá ke mên bavemé pir bemúyi?

miyúne mên o ajél gir o dáré

tú ham miyúne hir o bir bemúyi?

آمدی؟ پس چرا اینقدر دیر آمدی؟

اکنون که پیر و شکسته شده‌ام، آمدی؟

میان مَن و اجل گیر و داری است

تو هم در این گیر و دار به ناگه بازگشتی؟

مِ خِنَه بِي سِيكِ سو، خَالِي بِنَه
 تِه سَلِقَه گِيرِنَه كِه بِي مِ خِنَه؟
 تَو بَالَا كَلْسِي نَشِين، مَن پِهِي نِشْت
 تِسِه هَسَه هَكِنِي يَارِ مَنَه؟

me khéné bi séké sú, kháli béné
 te saleghé girné ke bi me khéné?
 tú bálá kalsi néshin, mén peyi nisht
 tese hassé hakéni yáde méné?

خانهام سوت و کور، بی هیچ فرشی
 آیا لایقم می‌دانی که به خانهام پای نهی؟
 تو صدرنشین هر مجلسی، من گوشه‌نشین
 در شأنت هست که از من یاد کنی؟

... شعر با گویش مازندرانی باید وارد فضایی شود که بتواند بیرون از حوزه
 " اقتدار نسل‌های پیشین ، نگاهی به جهان رو به رشد آینده داشته باشد و
 " جهانهای تازه ای " را تجربه کند .
 " نام و لمپا " سروده شاعر باقریچه مازندران ، مسعود شیخ الاسلامی ، توان
 این را دارد که به " جهان تازه " پا بگذارد ...
 در حوزه " محتوا " همچنان که از نام مجموعه بر می آید ، دو نگاه متفاوت به
 جهان است ، جهان مدرن و جهان سنتی ...
 همه چیز شکل بکر بودگی طبیعت را در خود دارد و تصاویر بیان کننده وضعیتی
 از شهرزدگی انسان مدرن است . به همین جهت ، گاه شعرها به نقطه ای از
 فضای نوستالوژیک نزدیک می شوند ...

پیراسبی تننا

جلاده ور ،

شه جان کتین غریبه رچرنه

تلفن : ۰۲۶۶۸۷-۱۲۱

صندوق پستی : ۶۳۷

فاکس : ۰۲۶۶۹۹۲-۱۲۱

I.S.B.N. : 964-8029-05-9